

PROF. DR HAB. MIROSLAW TOMASZEWSKI**1925—1985**

Dnia 27 lutego 1985 roku zmarł w Poznaniu prof. dr hab. Mirosław Tomaszewski, fizjolog roślin, członek Polskiego Towarzystwa Botanicznego, wieloletni kierownik Zakładu Fizjologii Drzew i Krzewów Instytutu Dendrologii PAN w Kórniku k. Poznania.

Mirosław Tomaszewski urodził się 10 lutego 1925 r. w Kościanie. Naukę na poziomie średnim rozpoczął przed wojną w gimnazjum w Kościanie. Podczas wojny pracował jako robotnik w rodzinnym mieście. Przerwaną naukę gimnazjalną podjął ponownie w r. 1945 i uzyskał świadectwo dojrzałości w r. 1946. W latach 1946—1950 studiował chemię na Uniwersytecie Poznańskim, żywo interesując się już w czasie studiów pracą naukowo-badawczą i działając aktywnie w studenckim Kole Naukowym. Zatrudniony początkowo w uniwersyteckiej Katedrze Chemii Organicznej kierowanej przez prof. Jerzego Suszko, przeniósł się w 1951 r. do ówczesnego Instytutu Badania Drzew i Lasów w Kórniku, w którym pozostał przez ponad 30 lat aktywnej działalności naukowej, aż do momentu, gdy ciężka choroba ograniczyła, a w końcu uniemożliwiła mu dalszą pracę. W Instytucie Dendrologii zorganizował i przez wiele lat kierował Zakładem Fizjologii Drzew i Krzewów, formując jego profil badawczy i kształcąc uczniów i współpracowników.

W r. 1960 uzyskał stopień doktora na podstawie rozprawy „Badania nad systemem fenol-fenolaza i jego związkami z procesami oddychania, lignifikacji oraz inaktywacji auksyn”, a w r. 1965 stopień doktora habilitowanego na podstawie pracy „Mechanizm efektu synergicznego między auksyną i naturalnymi związkami fenolowymi”. W r. 1971 otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego.

W r. 1957 przebywał na stażu w pracowni prof. K. Mothesa w Instytucie Biochemii Roślin Akademii Nauk NRD w Halle, zaś w latach 1961—62 pracował w laboratorium światowej sławy fizjologa roślin prof. K. V. Thimanna na Uniwersytecie Harvarda w Stanach Zjednoczonych. Współpracował też z prof. L. Chwoiką z Instytutu Botaniki Eksperymentalnej Czechosłowackiej Akademii Nauk w Pradze oraz z prof. H. Veenem z Instytutu Fizjologii Roślin w Wageningen (Holandia). Prof. Mirosław Tomaszewski był autorem ponad 40 publikacji naukowych. Pierwsze dotyczyły wpływu mentora na aktywność oksydazy wielofenolowej i odporności na choroby u mentorowanych siewek brzoskwini, następnie szereg prac poświęcony był analizie biochemicznej i wartości użytkowej owoców i liści wybranych drzew i krzewów (m. in. eukonii, dereni, cytrynowca, pigwowca, kwaśnic, śliw, moreli, czereśni i wiśni). Bardzo ważną dziedzinę działalności naukowej prof. Tomaszewskiego stanowiły badania związków fenolowych w roślinach i ich znaczenia w metabolizmie auksyn oraz wroście i rozwoju roślin. Ogromne znaczenie, decydujące o tym, że wyniki prac prof. Tomaszewskiego weszły do literatury światowej i podręcznikowej, miało odkrycie, że monofenole aktywując oksydazę IAA obniżają poziom auksyn i szybkość wzrostu roślin, zaś polifenole hamując ten enzym powodują utrzymanie wysokiego poziomu auksyn i tempa wzrostu. Inne liczne badania dotyczyły wpływu regulatorów wzrostu na różnicowanie się drewna oraz współdziałania różnych regulatorów w dominacji wierzchołkowej, aktywności merystematycznej, akumulacji asymilatów, opadania liści i owoców. Wreszcie szereg badań poświęcony został fizjologii mikoryzy u drzew, zwłaszcza wydzielaniu przez mikoryzową grzybnię regulatorów wzrostu i ich znaczeniu w rozwoju symbiozy rośliny z grzybem.

Wyniki swych badań prezentował prof. Tomaszewski również na licznych krajowych i zagranicznych imprezach naukowych. Utrzymywał kontakt i współpracę z wieloma zagranicznymi ośrodkami naukowymi, z którymi miał okazję zapoznać się podczas częstych podróży do NRD, Czechosłowacji, ZSRR, Francji, RFN, Wielkiej Brytanii, Stanów Zjednoczonych, Kanady, Japonii. Był członkiem Nowojorskiej Akademii Nauk i Międzynarodowego Towarzystwa Regulatorów Wzrostu Roślin. Osiągnięcia naukowe, rzetelność badań oraz rozległa wiedza zyskiwały Mu uznanie i szacunek. W kraju był członkiem Polskiego Towarzystwa Botanicznego, Polskiego Towarzystwa Biochemicznego i Polskiego Towarzystwa Fitopatologicznego.

Był nie tylko oddany nauce, nie stronił również od pracy społecznej. Działał aktywnie w Związku Nauczycielstwa Polskiego i Miejskiej Radzie Narodowej w Kórniku. Za osiągnięcia naukowe i działalność społeczną był odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi.

Był człowiekiem prawym, skromnym i wrażliwym, koleżeńskim, chętnie dzielącym się swym wielkim doświadczeniem i wiedzą, pomocnym i życzliwym wobec młodszych kolegów, nie tylko z własnego Zakładu. Jego przedwczesna śmierć jest wielką stratą dla polskiej botaniki, uczniów i kolegów.

Alicja Szweykowska